Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tredje avdelningen)

den 1 augusti 2025 *

”Begäran om förhandsavgörande – Ett område med frihet, säkerhet och rättvisa – Straffrättsligt samarbete – Direktiv (EU) 2016/343 – Artikel 6 – Bevisbörda i fråga om huruvida den tilltalade är skyldig – Artikel 47 andra stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Rätt till prövning inför en oavhängig och opartisk domstol – Åklagaren återkallar delvis åtalet under förhandlingen – Rättens skyldighet att pröva åtalet i de delar som inte vidhållits under förhandlingen”

I mål C-404/24 [Dimnev] [i],

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Sofijski gradski sad (Stadsdomstolen i Sofia, Bulgarien) genom beslut av den 10 juni 2024, som inkom till domstolen den 10 juni 2024, i brottmålet mot

KP

ytterligare deltagare i rättegången:

Sofijska gradska prokuratura,

meddelar

DOMSTOLEN (tredje avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C. Lycourgos (referent) samt domarna S. Rodin, N. Piçarra, O. Spineanu-Matei och N. Fenger,

generaladvokat: J. Richard de la Tour,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– KP, genom D.L. Kamenova, advokat,

– Nederländernas regering, genom M. Bulterman och C. Schillemans, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: bulgariska.

[i] Förevarande mål har getts ett fiktivt namn. Detta namn är inte någon av rättegångsdeltagarnas verkliga namn.

– Europeiska kommissionen, genom M. Wasmeier och I. Zaloguin, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 6.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/343 av den 9 mars 2016 om förstärkning av vissa aspekter av oskuldspresumtionen och av rätten att närvara vid rättegången i straffrättsliga förfaranden (EUT L 65, 2016, s. 1) och artikel 47 andra stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan).

2 Begäran har framställts i ett brottmål mot KP, i vilket denne anklagats för att ha innehaft och överlåtit narkotika.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 I skälen 22 och 23 i direktiv 2016/343 anges följande:

”(22) Bevisbördan för att fastställa misstänktas och tilltalades skuld åvilar åklagaren, och alla tvivel bör vara till den misstänktes eller tilltalades fördel. Oskuldspresumtionen överträds om bevisbördan överförs från åklagaren till försvaret, utan att detta påverkar domstolens befogenheter att utföra utredningar på eget initiativ, domstolens oberoende när den bedömer den misstänktes eller tilltalades skuld och användningen av presumtioner om sakförhållanden eller rättsläget rörande det straffrättsliga ansvaret för en misstänkt eller tilltalad. Sådana presumtioner bör hållas inom rimliga gränser, med beaktande av vikten av det saken rör och med iakttagande av rätten till försvar, och de medel som används bör stå i rimlig proportion till det legitima mål som eftersträvas. Sådana presumtioner bör kunna kullkastas, och de bör under alla omständigheter endast användas om rätten till försvar respekteras.

(23) I en del medlemsstater ansvarar inte bara åklagaren utan även domare och behöriga domstolar för att söka efter bevisning som talar till den misstänktes eller tilltalades såväl fördel som nackdel. Medlemsstater som saknar kontradiktorisk process bör kunna upprätthålla sina rådande ordningar under förutsättning att dessa är förenliga med detta direktiv och andra relevanta bestämmelser i unionsrätt och internationell rätt.”

4 Artikel 3 i detta direktiv, som har rubriken ”Oskuldspresumtion”, har följande lydelse:

”Medlemsstaterna ska se till att misstänkta och tilltalade betraktas som oskyldiga till dess att deras skuld har fastställts enligt lag.”

5 I artikel 6 i direktivet, som har rubriken ”Bevisbörda”, föreskrivs följande:

”1. Medlemsstaterna ska se till att bevisbördan vid fastställandet av misstänktas och tilltalades skuld åvilar åklagaren. Detta ska inte påverka tillämpningen av en domares eller en behörig domstols skyldighet att söka efter bevisning som kan tala till den misstänktes eller tilltalades såväl fördel som nackdel, och inte heller försvarets rätt att lägga fram bevisning i enlighet med tillämplig nationell rätt.

2. Medlemsstaterna ska se till att alla tvivel i skuldfrågan är till den misstänktes eller tilltalades fördel, även när domstolen prövar huruvida den berörda personen bör frikännas.”

Bulgarisk rätt

6 I artikel 14.1 i Nakazatelno-protsesualen kodeks (straffprocesslagen), i den lydelse som är tillämplig i målet vid den nationella domstolen, föreskrivs följande (nedan kallad NPK):

”Domstolen [fattar sina] beslut enligt sin egen övertygelse […].”

7 I artikel 27.1 NPK anges följande:

”Efter det att åklagaren har ingett stämningsansökan, […] ska domstolen leda förfarandet och pröva samtliga frågor i målet.”

8 I artikel 46 NPK föreskrivs följande:

”1. Åklagaren väcker åtal och för talan om brott som faller under den allmänna åtalsplikten.

2. Vid fullgörandet av uppgifterna enligt punkt 1 ska åklagaren

[…]

3. delta i rättegången som allmän åklagare,”

[…]”

9 I artikel 246 NPK anges följande:

”1. Åklagaren ska upprätta en stämningsansökan när denne är övertygad om att nödvändig bevisning har inhämtats […] för att väcka åtal vid domstolen […]”.

2. I den avdelning i stämningsansökan som innehåller en redogörelse för sakomständigheterna ska […] uppgift om det brott som den tilltalade har begått anges […].

3. I den sammanfattande delen av stämningsansökan ska […] den rättsliga kvalificeringen av sakomständigherna anges […].

[…]”

10 Artikel 293 NPK har följande lydelse:

”Åklagarens förklaring att åtalet bör läggas ned eller att den tilltalade ska frikännas från ansvar befriar inte domstolen från skyldigheten att pröva åtalet enligt sin egen övertygelse.”

11 I artikel 301.1 NPK föreskrivs följande:

”Vid avgörandet av målet ska domstolen pröva och ta ställning till följande frågor:

1. om en viss gärning har begåtts, om den har begåtts av den tilltalade och om den har begåtts med uppsåt eller av oaktsamhet,

2. om gärningen utgör ett brott och dess rättsliga klassificering,

[…]”

Förfarandet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

12 Sofijska gradska prokuratura (åklagarmyndigheten i Sofia, Bulgarien) har åtalat KP för att den 21 maj 2022 till en annan person ha sålt en påse som innehöll 0,67 gram marijuana och för att, på två olika platser, i överlåtelsesyfte ha innehaft två andra påsar som innehöll 1,61 gram och 0,5 gram marijuana.

13 I stämningsansökan klassificerade åklagaren, med stöd av artikel 354 a.1 i Nakazatelen kodeks (strafflagen), dessa tre gärningar som överlåtelse av narkotika (den första gärningen) och innehav av narkotika i överlåtelsesyfte (de två andra gärningarna). De tre gärningarna slogs samman till ett enda brott, som, i enlighet med artikel 26.1 i strafflagen, klassificerades som ”upprepat”, för vilket påföljden är två till åtta års fängelse och böter på 5 000–20 000 bulgariska leva (BGN) (cirka 2 500–10 000 euro).

14 Sofijski gradski sad (Stadsdomstolen i Sofia, Bulgarien), vid vilken målet anhängiggjordes och som är den hänskjutande domstolen, har handlagt målet och hört parterna vid förhandlingen med, enligt denna domstol, iakttagande av den kontradiktoriska principen och rätten till försvar. KP förklarade sig därvid ha innehaft tre påsar med narkotiska preparat för eget bruk och inte ha sålt sådana preparat.

15 Efter bevisupptagningen under förhandlingen ansåg åklagaren att KP innehaft de tre påsarna med marijuana för sitt eget personliga bruk. Åklagaren frånföll därför vissa delar av åtalet, nämligen påståendena om försäljning av den första påsen till en annan person och avsikten att överlåta de två andra påsarna. Som en följd härav begärde åklagaren att den tilltalade skulle frikännas i dessa delar och fällas till ansvar för brott enligt artikel 354.a.3 i strafflagen, detta för innehav av narkotiska preparat, och dömas till ett till sex års fängelse samt böter på 2 000–10 000 BGN (cirka 1 000–5 000 euro). KP:s försvarare begärde å sin sida att KP skulle frikännas till följd av åsidosättanden av väsentliga formföreskrifter i samband med inhämtningen av bevisning under förundersökningen.

16 Den hänskjutande domstolen delar åklagarens uppfattning i de delar som gäller den tilltalades handlande i fråga om den andra och den tredje påsen med marijuana, men anser, utifrån sin egen analys av de insamlade bevisen, att KP:s handlande i fråga om den första påsen utgör ett brott enligt artikel 354.a.1 i strafflagen, nämligen överlåtelse av narkotika, eftersom KP överlämnade

påsen till en annan person efter att ha köpt den efter överenskommelse med denna person och med gemensamma medel. Den hänskjutande domstolen anser därför att ansvar ska ådömas för detta brott.

17 Den hänskjutande domstolen framhåller att den bulgariska lagstiftningen, närmare bestämt artikel 293 NPK, tillåter ett sådant ansvarsådömande, även om det görs i strid med den uppfattning som åklagaren uttryckt under förhandlingen. I den stämningsansökan som åklagaren inger till brottmålsdomstolen och därefter inte längre kan återkalla, anger åklagaren nämligen den faktiska och rättsliga ramen för åtalet på vars grundval rätten – utan att kunna avvika därifrån genom att exempelvis pröva omständigheter som inte har åberopats – ska göra sin prövning. Brottmålsdomstolen ska således pröva stämningsansökan enligt sin egen övertygelse utan att därvid vara bunden av parternas ståndpunkter, och, om det krävs, självmant vidta alla nödvändiga åtgärder för att fastställa de sakförhållanden som angetts i ansökan.

18 Den hänskjutande domstolen vill i detta sammanhang få klarhet i huruvida artikel 6.1 första meningen i direktiv 2016/343, enligt vilken ”bevisbördan vid fastställandet av misstänktas och tilltalades skuld åvilar åklagaren”, inte enbart förpliktar åklagaren att lägga fram bevisning till stöd för åtalet, utan även att inför rätten ange att denna skuld är styrkt. Enligt den hänskjutande domstolen är det tveksamt om åklagaren kan anses fullgöra den bevisbörda som åvilar myndigheten om denne, under förhandlingen, inte längre gör gällande att den tilltalade är skyldig.

19 Under sådana förhållanden menar den hänskjutande domstolen att bevisningen för att personen är skyldig nödvändigtvis måste komma från rätten. Den hänskjutande domstolen vill därför få klarhet i om rätten, i enlighet med en sådan ex officio-prövning av bevisningen som avses i artikel 6.1 andra meningen och skälen 22 och 23 i direktiv 2016/343, på eget initiativ kan fastslå att skulden har visats.

20 Den hänskjutande domstolen är dessutom av uppfattningen att även rådets rambeslut 2004/757/RIF av den 25 oktober 2004 om minimibestämmelser för brottsrekvisit och påföljder för olaglig narkotikahandel (EUT L 335, 2004, s. 8), vid sidan av direktivet, är tillämpligt på situationen i det nationella målet och att den således faller under det tillämpningsområde för stadgan som anges i stadgans artikel 51.1.

21 Med anledning av att kraven på en ”opartisk domstol”, i den mening som avses i artikel 47 andra stycket i stadgan, måste uppfyllas, vill den hänskjutande domstolen få klarhet i frågan om huruvida en domstol, som frångår åklagarens och försvarets ståndpunkter och själv bevisar att den tilltalade är skyldig, och därmed, vad gäller vissa delar av åtalet, träder i åklagarens ställe, kan anses vara opartisk.

22 Den hänskjutande domstolen anser i detta hänseende att situationen i det nationella målet skiljer sig från den som var föremål för prövning i domen av den 9 november 2023, BK (Omrubricering av brottet) (C-175/22, EU:C:2023:844, punkterna 55–57), där EU-domstolen fann att domstolen hade varit opartisk. Den hänskjutande domstolen framhåller att åklagaren, i det nu aktuella nationella målet, på ett klart sätt har angett att denne inte vidhåller vissa delar av åtalet, däribland vissa sakförhållanden, medan det i det mål som föranledde den nämnda domen enbart var fråga om en omrubricering av de aktuella gärningarna, något som åklagaren inte hade uttalat sig om.

23 Avslutningsvis ska Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen), beaktas, såväl i egenskap av sådan ”internationell rätt” som omnämns i skäl 23 i direktiv 2016/343, som med stöd av artikel 52.3 i stadgan.

24 Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna har i dom av den 20 september 2016, i målet Karelin mot Ryssland (CE:ECHR:2016:0920JUD000092608), och i dom av den 8 oktober 2019, i målet Korneyeva mot Ryssland (CE:ECHR:2019:1008JUD007205117), fastslagit att en domstol inte är opartisk om en åklagare varit frånvarande under den del av förhandlingen då ny bevisning behandlats. I den förstnämnda domen och i domen av den 6 mars 2018, Mikhaylova mot Ukraina (CE:ECHR:2018:0306JUD001064408), fastslog Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna likaledes att en domstol inte är opartisk om den meddelar en fällande dom i åklagarens utevaro och på det sättet åtar sig bevisbördan i fråga om den tilltalades skuld. Av detta följer, i ännu högre grad, att en domstol skulle åta sig rollen som åklagare om den dömer personen till ansvar trots att åklagaren, som varit närvarande under förhandlingen, har frånfallit vissa åtalspunkter.

25 Mot denna bakgrund beslutade Sofijski gradski sad (Stadsdomstolen i Sofia) att vilandeförklara målet och att ställa följande fråga till EU-domstolen:

”Utgör artikel 6.1 i direktiv (EU) 2016/2016 jämförd med skälen 22 och 23 i direktiv [2016/343] samt artikel 47.2 andra stycket i stadgan hinder för en nationell lag, enligt vilken åklagarens förklaring att denne inte vidhåller åtalet, inte befriar domstolen från skyldigheten att pröva målet i sak, vilket skulle innebära att domstolen meddelar en fällande dom med avseende på en den del av åtalet som åklagaren inte vidhåller?”

Prövning av tolkningsfrågan

26 Den hänskjutande domstolen har ställt frågan för att få klarhet i huruvida artikel 6.1 i direktiv 2016/343 och artikel 47 andra stycket i stadgan ska tolkas så, att de utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken en brottmålsdomstol är skyldig att pröva åtalet enligt sin egen övertygelse, även om åklagaren, efter att denne under förhandlingen lagt fram bevis som enligt den sistnämnda domstolen gör det möjligt att fälla den tilltalade till ansvar för de brott som angetts i åtalet, begär att denna person ska frikännas eller dömas för ett mindre allvarligt brott såvitt gäller vissa gärningar enligt åtalet.

27 Det ska för det första framhållas att direktiv 2016/343 endast har till syfte att fastställa gemensamma minimiregler och därmed inte genomför en fullständig harmonisering av straffprocessen (dom av den 8 juni 2023 VB (Information till den som dömts i sin utevaro) (C-430/22 och C-468/22, EU:C:2023:458, punkt 29, och där angiven rättspraxis). Med hänsyn till den begränsade räckvidden i den harmonisering som genomförts genom detta direktiv faller de frågor som inte styrs av detta under den nationella rättens tillämpningsområde (se, för ett liknande resonemang, dom av den 4 juli 2024, FP m.fl.) (Rättegång via videokonferens), C-760/22, EU:C:2024:574, punkt 28, och där angiven rättspraxis.)

28 Artikel 6 i det nämnda direktivet har till syfte att fastställa fördelningen av bevisbördan när det meddelas rättsliga avgöranden som avser skuldfrågan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 november 2019, Spetsializirana prokuratura, C-653/19 PPU, EU:C:2019:1024, punkt 33).

29 I enlighet med artikel artikel 6.1 första meningen i direktiv 2016/343 åvilar bevisbördan för att fastställa misstänktas och tilltalades skuld åklagaren. EU-domstolen har redan fastslagit att artikel 6.1 i detta direktiv utgör hinder, såsom framgår av skäl 22 i direktivet, för att bevisbördan överförs från åklagaren till försvaret (se, för ett liknande resonemang, dom av den 8 december 2022 HYA m.fl. (Omöjligt att förhöra vittnen som åberopas emot den tilltalade) (C-348/21, EU:C:2022:965, punkt 32).

30 Härav följer, i enlighet med artikel 6.1 första meningen i direktiv 2016/343, att åklagarsidan ska insamla bevis till stöd för åtalet och lägga fram dem inför den behöriga domstolen.

31 Såsom framgår av artikel 6.1 i direktiv 2016/343 ska den skyldighet som följer av första meningen i denna punkt inte påverka en domares eller en behörig domstols skyldighet att söka efter bevisning som kan tala till den misstänktes eller tilltalades såväl fördel som nackdel.

32 Vidare gäller, såsom följer av skäl 22 i direktiv 2016/343, uttalandet om att oskuldspresumtionen överträds om bevisbördan överförs från åklagaren till försvaret inte domstolens befogenheter att utföra utredningar på eget initiativ, domstolens oberoende när den bedömer den misstänktes eller tilltalades skuld eller användningen av presumtioner om sakförhållanden eller rättsläget rörande det straffrättsliga ansvaret för en misstänkt eller tilltalad.

33 Härav följer att den skyldighet som i enlighet med artikel 6.1 i direktiv 2016/343 åvilar åklagaren att lägga fram bevis om den tilltalades skuld inte är sådan att den utgör hinder för att det i en nationell lagstiftning föreskrivs att domaren eller den behöriga domstolen självständigt får ta ställning till den tilltalades skuld efter att, i förekommande fall, ha sökt efter bevis som kan tala till den misstänktes eller tilltalades såväl fördel som nackdel.

34 Detta gäller i ännu större utsträckning när domaren eller den behöriga domstolen, såsom i det aktuella fallet, oberoende av åklagarens inställning, prövar frågan om huruvida den tilltalade är skyldig endast på grundval av den bevisning som lagts fram av åklagaren och försvaret.

35 Av det sagda följer att artikel 6.1 i direktiv 2016/343 inte utgör hinder för en sådan nationell lagstiftning, även om åklagaren, efter att denne lagt fram bevisning av det slaget under förhandlingen, begär att den tilltalade ska frikännas eller fällas till ansvar för ett mindre allvarligt brott såvitt gäller vissa gärningar enligt åtalet.

36 Det ska för det andra framhållas att medlemsstaterna i enlighet med artikel 51.1 i stadgan ska respektera de rättigheter som garanteras där när de tillämpar unionsrätten.

37 EU-domstolen har i detta hänseende fastslagit att oskuldspresumtionen, som det hänvisas till i skäl 22 och artikel 6 i direktiv 2016/343, förutsätter att rätten är opartisk och objektiv när den prövar den tilltalades straffrättsliga ansvar. Domarnas oavhängighet och opartiskhet är således väsentliga villkor för att oskuldspresumtionen ska kunna garanteras (se, för ett liknande resonemang, dom av den 16 november 2021, Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim m.fl., C-748/19–C-754/19, EU:C:2021:931, punkt 88).

38 Den rätt som var och en har att få sin sak prövad av en oavhängig och opartisk domstol som inrättats enligt lag, hör till det grundläggande kravet på rätten till en rättvis rättegång som garanteras i artikel 47 andra stycket i stadgan (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 juli 2024, Breian, C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, punkt 80).

39 Det måste därför prövas om kraven på oavhängighet och opartiskhet i artikel 47 andra stycket i stadgan utgör hinder för en nationell lagstiftning som tillåter en brottmålsdomstol, som handlägger en straffrättslig process, att fälla en tilltalad till ansvar för ett brott som angetts i åtalet även om åklagaren, efter att denne lagt fram den insamlade bevisningen, begär att denna person ska frikännas eller dömas för ett mindre allvarligt brott.

40 Enligt fast rättspraxis aktualiseras två olika aspekter när det gäller detta krav på oavhängighet. För det första finns det en extern aspekt som förutsätter att den aktuella domstolsinstansen fullgör sina uppgifter helt självständigt, utan att vara underställd någon annan och utan att ta emot order eller instruktioner från något håll och att den således är skyddad mot yttre inblandning eller påtryckningar som kan äventyra dess ledamöters oberoende prövning och påverka deras avgöranden (dom av den 19 december 2024, Vivacom Bulgaria, C-369/23, EU:C:2024:1043, punkt 30, och där angiven rättspraxis).

41 Den andra aspekten är intern och sammanfaller med begreppet ”opartiskhet” och handlar om att avståndet gentemot parterna och deras respektive intressen vad gäller saken i målet ska vara detsamma. Denna aspekt förutsätter att kravet på objektivitet iakttas och att det inte finns något annat intresse i ärendets utgång än vad som följer av en strikt tillämpning av rättsreglerna (dom av den 19 december 2024, Vivacom Bulgaria, C-369/23, EU:C:2024:1043, punkt 31, och där angiven rättspraxis).

42 De garantier för oavhängighet och opartiskhet som erfordras enligt unionsrätten förutsätter således att det finns regler som utesluter allt rimligt tvivel som enskilda rättssubjekt skulle kunna hysa beträffande bland annat den aktuella instansens neutralitet i förhållande till de intressen som ställs mot varandra (dom av den 19 december 2024, Vivacom Bulgaria, C-369/23, EU:C:2024:1043, punkt 32, och där angiven rättspraxis).

43 En nationell lagstiftning som kräver att en brottmålsdomstol prövar ett åtal enligt sin egen övertygelse, utan att vara bunden av de bedömningar av den tilltalades skuld som åklagaren redogjort för under förhandlingen, kan inte anses stå i strid med dessa krav. En sådan lagstiftning, som har till syfte att säkerställa att strafflagen tillämpas fullt ut och att gärningspersonerna bestraffas, kan nämligen inte anses vara av sådan art att den äventyrar principen om samma avstånd gentemot parterna i förfarandet och deras respektive intressen vad gäller saken i målet eller att den skapar ett rimligt tvivel hos enskilda rättssubjekt i detta hänseende.

44 Det ska framhållas att i den mån stadgan stadfäster rättigheter som motsvarar de rättigheter som garanteras i Europakonventionen, syftar artikel 52.3 i stadgan till att säkerställa det nödvändiga sammanhanget mellan rättigheterna i stadgan och motsvarande rättigheter enligt Europakonventionen, utan att detta inkräktar på unionsrättens autonomi. Enligt förklaringarna avseende stadgan om de grundläggande rättigheterna (EUT C 303, 2007, s. 17) motsvarar artikel 47 andra stycket i stadgan artikel 6.1 i Europakonventionen. EU-domstolen ska därför se till att dess tolkning i det aktuella målet säkerställer en skyddsnivå som inte strider mot den som garanteras i artikel 6.1 i Europakonventionen, såsom den har tolkats av Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (dom av den 19 december 2024, Vivacom Bulgaria, C-369/23, EU:C:2024:1043, punkt 28, och där angiven rättspraxis).

45 I begäran om förhandsavgörande görs hänvisningar till Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheternas rättspraxis, enligt vilken det krav på oavhängighet som följer av artikel 6.1 i Europakonventionen utgör hinder för att en brottmålsdomstol bär ansvaret för att föra åtalet

och, i förekommande fall efter att på eget initiativ ha inhämtat ny bevisning, meddelar en fällande dom när åklagaren varit frånvarande under förhandlingen (Europadomstolens dom av den 20 september 2016, Karelin mot Ryssland (CE:ECHR:2016:0920JUD000092608, §§ 73 och 76, och Europadomstolens dom av den 6 mars 2018, Mikhaylova mot Ukraina (CE:ECHR:2018:0306JUD001064408, § 64).

46 Denna rättspraxis kan emellertid inte tillämpas på förevarande mål. Tolkningsfrågan gäller nämligen inte det fallet att nytt bevismaterial inhämtas under förhandlingen i åklagarens utevaro på initiativ av den domstol som ska döma i målet, eller att en förhandling genomförs i åklagarens utevaro, utan den handlar om denna domstols skyldighet att pröva åtalet enligt sin egen övertygelse i en situation där åklagaren deltagit under förhandlingen och som endast utmärks av det förhållandet att åklagaren, efter en fullständig bevisupptagning, har begärt att den tilltalade ska frikännas eller fällas till ansvar för ett mindre allvarligt brott såvitt gäller vissa gärningar enligt åtalet.

47 Mot bakgrund av dessa överväganden ska den ställda frågan besvaras på det sättet att artikel 6.1 i direktiv 2016/343 och artikel 47 andra stycket i stadgan ska tolkas så, att de inte utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken en brottmålsdomstol är skyldig att pröva åtalet enligt sin egen övertygelse, även om åklagaren, efter att denne under förhandlingen lagt fram bevis som enligt domstolen gör det möjligt att döma den tilltalade till ansvar för de brott som angetts i åtalet, begär att denna person ska frikännas eller dömas för ett mindre allvarligt brott såvitt gäller vissa gärningar enligt åtalet.

Rättegångskostnader

48 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tredje avdelningen) följande:

Artikel 6.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/343 av den 9 mars 2016 om förstärkning av vissa aspekter av oskuldspresumtionen och av rätten att närvara vid rättegången i straffrättsliga förfaranden och artikel 47 andra stycket i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna

ska tolkas så,

att de inte utgör hinder för en nationell lagstiftning enligt vilken en brottmålsdomstol är skyldig att pröva åtalet enligt sin egen övertygelse, även om åklagaren, efter att denne under förhandlingen lagt fram bevis som enligt domstolen gör det möjligt att döma den tilltalade till ansvar för de brott som angetts i åtalet, begär att denna person ska frikännas eller dömas för ett mindre allvarligt brott såvitt gäller vissa gärningar enligt åtalet.

Underskrifter